

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ДИТИНИ

Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН
від 20 листопада 1959 року

{Щодо статусу Декларації див. Лист Міністерства юстиції № Ш-16216/10.2 від 19.08.2015}

Преамбула

Беручи до уваги, що народи Об'єднаних Націй знову підтвердили у Статуті свою віру в основні права людини і в гідність та цінність людської особистості і сповнені рішучості сприяти соціальному прогресу та підвищенню стандартів життя з розширенням свобод,

беручи до уваги, що Організація Об'єднаних Націй у Загальній декларації прав людини проголосила, що кожна людина має володіти всіма зазначеними в ній правами і свободами, без розрізнення за такими ознаками, як раса, колір шкіри, стать, мова, релігійні, політичні чи інші переконання, національне чи соціальне походження, майновий стан, народження, чи іншими обставинами,

беручи до уваги, що дитина внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, зокрема належного правового захисту, до і після народження,

беручи до уваги, що необхідність такої спеціальної охорони зазначена в Женевській декларації прав дитини 1924 року та визнана в Загальній декларації прав людини, а також у статутах спеціалізованих установ і міжнародних організацій, що опікуються питаннями благополуччя дітей,

беручи до уваги, що людство зобов'язане надати дитині все найкраще, що воно має,

Генеральна Асамблея

проголошує цю Декларацію прав дитини з метою забезпечити дітям щасливе дитинство та користування передбаченими нею правами і свободами для їхнього особистого блага та блага суспільства і закликає батьків, чоловіків і жінок як окремих осіб, а також добровільні організації, місцеві влади і національні уряди до того, щоб вони визнали і намагалися дотримуватися цих прав шляхом законодавчих та інших заходів, що будуть поступово застосовуватися відповідно до таких принципів:

Принцип 1

Дитина має бути наділена всіма зазначеними в цій Декларації правами. Ці права мають визнаватися за усіма дітьми без жодних винятків і без розрізнення чи дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, статі, мови, релігійних, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження або іншими обставинами, що стосуються самої дитини чи її сім'ї.

Принцип 2

Дитині законом та іншими засобами має бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, що дадуть їй змогу розвиватися фізично, розумово, морально, духовно та соціально, здоровим і нормальним шляхом, в умовах свободи та гідності. При ухваленні з цією метою законів основною метою має бути найкраще забезпечення інтересів дитини.

Принцип 3

Дитині має належати від народження право на ім'я і громадянство.

Принцип 4

Дитина має користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати право на здорове зростання і розвиток; з цією метою спеціальні догляд і охорона мають бути забезпечені дитині та її матері, зокрема належний допологовий і післяпологовий догляд. Дитина повинна мати право на належні харчування, житло, відпочинок і медичне обслуговування.

Принцип 5

Дитині, яка є неповносправною фізично, психічно або соціально, мають бути забезпечені спеціальні режим, освіта і піклування, необхідні з огляду на її особливий стан.

Принцип 6

Дитина для повного і гармонійного розвитку її особистості потребує любові та розуміння. Вона має, якщо це можливо, зростати в піклуванні та під відповідальністю своїх батьків, у будь-якому разі – в атмосфері любові та моральної і матеріальної забезпеченості; малолітня дитина, крім випадків, коли є виняткові обставини, не має розлучатися зі своєю матір'ю. На суспільство та органи публічної влади має бути покладений обов'язок щодо здійснення особливого піклування про дітей, які не мають сім'ї, та про дітей, які не мають достатніх засобів існування. Бажано, щоб багатодітним сім'ям надавалася державна або інша допомога на утримання дітей.

Принцип 7

Дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безоплатною та обов'язковою, щонайменше на початкових рівнях. Дитині має надаватися освіта, яка сприятиме її загальному культурному розвитку і завдяки якій вона зможе, на основі рівності можливостей, розвинути свої здібності та особистий світогляд, а також усвідомити моральну та соціальну відповідальність і стати корисним членом суспільства.

Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання; насамперед таку відповідальність несуть її батьки.

Дитині має бути забезпечена повна можливість відпочинку та ігор, спрямованих на цілі освіти; суспільство та органи публічної влади повинні докладати зусиль для сприяння реалізації зазначеного права.

Принцип 8

Дитина за будь-яких обставин має бути серед тих, які першими одержують захист і допомогу.

Принцип 9

Дитина має бути захищена від усіх форм недбалого ставлення, жорстокості та експлуатації. Вона не повинна бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі.

Дитина не може прийматися на роботу до досягнення належного вікового мінімуму; їй у жодному разі не повинні доручатися чи дозволятися роботи або заняття, які є шкідливими для її здоров'я або перешкоджають її освіті, фізичному, розумовому чи моральному розвитку.

Принцип 10

Дитина має бути захищена від практики, яка може заохочувати расову, релігійну чи будь-яку іншу форму дискримінації. Вона має виховуватися в дусі взаєморозуміння, толерантності, дружби між народами, миру і загального братерства, а також у повному усвідомленні, що її енергія та здібності мають бути присвячені служінню на користь інших людей.

ДЕКЛАРАЦИЯ ПРАВ РЕБЕНКА

Принята резолюцией 1386 (XIV) Генеральной Ассамблеи ООН
от 20 ноября 1959 года

Преамбула

Принимая во внимание, что народы Объединенных Наций вновь утвердили в Уставе свою веру в основные права человека и в достоинство и ценность человеческой личности и преисполнены решимости содействовать социальному прогрессу и улучшению условий жизни при большей свободе,

принимая во внимание, что Организация Объединенных Наций во Всеобщей декларации прав человека провозгласила, что каждый человек должен обладать всеми указанными в ней правами и свободами, без какого бы то ни было различия по таким признакам, как раса, цвет кожи, пол, язык, религия, политические или иные убеждения, национальное или социальное происхождение, имущественное положение, рождение или иное обстоятельство,

принимая во внимание, что ребенок, ввиду его физической и умственной незрелости, нуждается в специальной охране и заботе, включая надлежащую правовую защиту, как до, так и после рождения,

принимая во внимание, что необходимость в такой специальной охране была указана в Женевской декларации прав ребенка 1924 года и признана во Всеобщей декларации прав человека, а также в уставах специализированных учреждений и международных организаций, занимающихся вопросами благополучия детей,

принимая во внимание, что человечество обязано давать ребенку лучшее, что оно имеет,

Генеральная Ассамблея

провозглашает настоящую Декларацию прав ребенка с целью обеспечить детям счастливое детство и пользование, на их собственное благо и на благо общества, правами и свободами, которые здесь предусмотрены, и призывает родителей, мужчин и женщин как отдельных лиц, а также добровольные организации, местные власти и национальные правительства к тому, чтобы они признали и старались соблюдать эти права путем законодательных и других мер, постепенно принимаемых в соответствии со следующими принципами:

Принцип 1

Ребенку должны принадлежать все указанные в настоящей Декларации права. Эти права должны признаваться за всеми детьми без всяких исключений и без различия или дискриминации по признаку расы, цвета кожи, пола, языка, религии, политических или иных убеждений, национального или социального происхождения, имущественного положения, рождения или иного обстоятельства, касающегося самого ребенка или его семьи.

Принцип 2

Ребенку законом и другими средствами должна быть обеспечена специальная защита и предоставлены возможности и благоприятные условия, которые позволяли бы ему развиваться физически, умственно, нравственно, духовно и в социальном отношении здоровым и нормальным путем и в условиях свободы и достоинства. При издании с этой целью законов главным соображением должно быть наилучшее обеспечение интересов ребенка.

Принцип 3

Ребенку должно принадлежать с его рождения право на имя и гражданство.

Принцип 4

Ребенок должен пользоваться благами социального обеспечения. Ему должно принадлежать право на здоровый рост и развитие; с этой целью специальный уход и охрана должны быть обеспечены как ему, так и его матери, включая надлежащий дородовой и послеродовой уход. Ребенку должно принадлежать право на надлежащее питание, жилище, развлечения и медицинское обслуживание.

Принцип 5

Ребенку, который является неполноценным в физическом, психическом или социальном отношении, должны обеспечиваться специальные режим, образование и забота, необходимые ввиду его особого состояния.

Принцип 6

Ребенок для полного и гармоничного развития его личности нуждается в любви и понимании. Он должен, когда это возможно, расти на попечении и под ответственностью своих родителей и во всяком случае в атмосфере любви и моральной и материальной обеспеченности; малолетний ребенок не должен, кроме тех случаев, когда имеются исключительные обстоятельства, быть разлучаем со своей матерью. На обществе и на органах публичной власти должна лежать обязанность осуществлять особую заботу о детях, не имеющих семьи, и о детях, не имеющих достаточных средств к существованию. Желательно, чтобы многодетным семьям предоставлялись государственные или иные пособия на содержание детей.

Принцип 7

Ребенок имеет право на получение образования, которое должно быть бесплатным и обязательным, по крайней мере на начальных стадиях. Ему должно даваться образование, которое способствовало бы его общему культурному развитию и благодаря которому он мог бы, на основе равенства возможностей, развить свои способности и личное суждение, а также сознание моральной и социальной ответственности и стать полезным членом общества.

Наилучшее обеспечение интересов ребенка должно быть руководящим принципом для тех, на ком лежит ответственность за его образование и обучение; эта ответственность лежит прежде всего на его родителях.

Ребенку должна быть обеспечена полная возможность игр и развлечений, которые были бы направлены на цели, преследуемые образованием; общество и органы публичной власти должны прилагать усилия к тому, чтобы способствовать осуществлению указанного права.

Принцип 8

Ребенок должен при всех обстоятельствах быть среди тех, кто первым получает защиту и помощь.

Принцип 9

Ребенок должен быть защищен от всех форм небрежного отношения, жестокости и эксплуатации. Он не должен быть объектом торговли в какой бы то ни было форме.

Ребенок не должен приниматься на работу до достижения надлежащего возрастного минимума; ему ни в коем случае не должны поручаться или разрешаться работа или занятие, которые были бы вредны для его здоровья или образования или препятствовали его физическому, умственному или нравственному развитию.

Принцип 10

Ребенок должен ограждаться от практики, которая может поощрять расовую, религиозную или какую-либо иную форму дискриминации. Он должен воспитываться в духе взаимопонимания, терпимости, дружбы между народами, мира и всеобщего братства, а также

в полном сознании, что его энергия и способности должны посвящаться служению на пользу других людей.

*{Текст Декларации російською мовою взято з сайту Організації об'єднаних націй
http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/childdec.shtml}*